1938 ий 15 йанварь № 5 (388) Акшэ 5 ыр.

8-шэ ИЙ ЛЭКТЭШ

Чыла эл пролэтар-шамыч, ушныза!

Рвэзэ коммунист

ВЛКСМ Маробком дэн Горком орган

ПЭРВОЙ СОЗЫВ СССР ВЭРХОВНЫЙ СОВЭТЫН ПЭРВОЙ СЭССИЙЖЭ

Сойуз Совэтын 1938 ий 12 йанварьысэ засэданьыжэ нэргэн информационно увэртарымаш

12 йанварьыштэ кэчыва лым 4 часыштэ Крэмльэш Сойуз Совэтын засэданий залэшыжэ Сойуз Совэтын Сэссийжэ почылтын.

Дэпутат **Н. С. Хрушэв** йолташын прэдложэнийжэ почэш Сэссийым Сойуз Совэтын эн шонгo дэпутатшэ академик **Алэксэй Николайэвич Бах** почэш.

Бах йолташын кӱчыкын ойлымыжо почэш Сойуз Совэт Сойуз Совэтын Прэдсэдатэльжым да Прэдсэдатэльын замэститэльжэшамычым сайлаш тӱҥалын.

Сойуз Совэт Прэдсэдатэльлан йэдиногласнэ **Андрэй Андрэйэвич Андрэйэв** йолташ сайлалтын; Прэдсэдатэльын замэститэльжэшамычлан **Трофим Дэнисович Лысэнко** йолташ да **Сэгизбайэв Султан** йолташ сайлалтыныт.

Сойуз Совэт Сэссий паша ыштымэ тыгай рэгламэнтым приниматлэн:

1. Сойуз Совэт Сэссийын засэданьыжэ эрдэнэ 11 час гыч кэчывалым 3 час мартэ лийэш.

2. Сойуз Совэт Сэссийэш ончышаш вопрос шотышто докладчик шамычым Сойуз Совэт Прэдсэдатэль утвэрдитла.

3. Сойуз Совэт дэпутатшамыч кажнэ группо 50 йэҥ дэч шагал огыл гын, шкэнжын содокладчикшым выставитлэн кэртэш.

4. Докладчик-шамычлан доклад ыштташ 1 час да заклъучитэльнэ мутым ойлаш—30 минут, содокладчик-шамычлан содокладлан —30 минут, заклъучитэльнэ мутлан 15 минут пуалтэш.

5. Оратор-шамычлан ойлаш мут пэрвой кана 20 минут да кокымшо каналан—5 минут пуалтэш.

6. Личнэ зайавлэньэ дэн фактичэский справкэ-шамыч письмэннэ пуалтыт да Сойуз Совэт Прэдсэдатэль тудын содэржаныжым [ончэн тунамак альэ засэданьэ пытартышэш лудын пуа.

7. Внэочэрэдной вопросшамыч письмэннэ пуалтыт да Сойуз Совэт Прэдсэдатэль тунамак лудын пуа.

8. Порьадкэ шот дэнэ мутлан 5 минут пуалтэш.

9. Голосованьэ шотышто ойлашлан кум минут пуалтэш.

Лэнинград, Моско, Кийэв да Тбилиси дэпутат-шамыч группо дэч дэпутат **А. А. Жданов** йолташын прэдложэнийжэ почэш Сойуз Совэт тыгай ончышаш паша порьадкым приниматлэн:

1. Сойуз Совэтын Мандатнэ Комиссийжым сайлымаш;

2. Сойуз Совэт постойаннэ комиссийжэ-шамыч нэргэн;

3. СССР ЦИК дэн СНК-н рэшэньым лукмышт почэш СССР Конституцийын йужо статьашкыжэ вашталтыш дэнэ йэшартыш-шамычым пуртымаш.

4. СССР Вэрховный Совэт Прэзидиумым сайлымаш—

а) СССР Вэрховный Совэт Прэзидиумын Прэдсэдатэльжым,

б) СССР Вэрховный Совэт Прэзидиум Прэдсэдатэльын замэститэльжэшамычым,

в) СССР Вэрховный Совэт Прэзидиум сэкрэтарьым,

г) СССР Вэрховный Совэт Прэзидиум члэн-шамычым.

5. СССР Правитэльствым —СССР Калык Комиссаршамыч Совэтым ыштымаш;

6. СССР Прокурорым назначитлымаш;

7. Дэпутат-шамычлан дэпутат паша шуктымашыштышт дэнэ кылдалтшэ роскотым тӱлымӧ нэргэн.

Сойуз Совэт дэн Национальность Совэтын пырльа засэданьыштышт тыгай пункт-шамычым кангашэн налаш Сойуз Совэт пунчалым луктын:

3. СССР ЦИК дэн СНК-н рэшэньым лукмышт почэш СССР Конституцийын йужо статьашкыжэ вашталтышым да йэшартышым пуртымаш;

4. СССР Вэрховный Совэт Прэзидиумым сайлымаш;

5. СССР Правитэльствым —СССР Калык Комиссаршамыч Совэтым ыштымаш;

6. СССР Прокурорым назначитлымаш.

Сойуз Совэт дэпутат-шамычын полномочийыштым провэрйатлаш тыгай составан Мандатный Комиссийым сайлымэ:

Мандатный Комиссий Прэдсэдатэль—**А. С. Шэрбаков** йолташ.

Мандатный комиссий члэн-шамыч:

А. М. Алэмасов
Ф. В. Шагимарданов
Худай-Бэргэнов Аитбай
К. И. Николайэва
А. Е. Корнэйчук
М. Д. Дьукънов
Н. И. Сугоньака
Утэгалийэв Кулжан
Г. А. Арутьуньан
Кулийэв Тэймур Имам Кули оглы.

Мандатный Комиссийым сайлымэк Сойуз Совэт Сэссийын пэрвой засэданьыжэ пэтырналтэш.

Национальность Совэтын 1938 ий 12 йанварьысэ засэданьыжэ нэргэн информационно увэртарымаш

12 йанварьыштэ 8 час кастэнэ Крэмльэш Национальность Совэт засэданий залэш Национальность Совэтын сэссийжэ почылтын.

Дэпутат **Г. И. Пэтровский** йолташын прэдложэньыжэ почэш Сэссийым Национальность Совэтын эн шонгo дэпутатшэ **М. Г. Цхакайа** йолташ почэш.

Цхакайа йолташын кӱчыкын ойлымыжо почэш Национальность Совэт Национальность Совэтын Прэдсэдатэльжым да Прэдсэдатэльын замэститэльжэшамычым сайлаш тӱҥалын.

Национальность Совэт Прэдсэдатэльлан йэдиногласнэ **Н. М. Швэрник** йолташ сайлалтын.

Прэдсэдатэльын замэститэльжэ-шамычлан **Ч. А. Асланова** дэн **А. М. Лэвицкий** йолташ-шамыч сайлалтыныт.

Национальность Совэт Сэссий паша ыштымэ тыгай рэгламэнтым приниматлэн:

1. Национальность Совэт Сэссийын засэданьыжэ кастэнэ 6 час гыч 10 час мартэ эртаралтэш.

2. Национальность Совэт Сэссийэш ончышаш вопрос шотышто докладчикшамычым Национальность Совэт Прэдсэдатэль утвэрдитла.

3. Национальность Совэт дэпутат-шамыч кажнэ группо, 50 йэҥ дэч шагал огыл гын, шкэнжын содокладчикшым выставитлэн кэртэш.

4. Докладчик-шамычлан доклад ыштташ 1 час да заклъучитэльнэ мутым ойлаш—30 минут; содокладчик-шамычлан содокладлан—30 минут, заклъучитэльнэ мутлан—15 минут пуалтэш.

5. Оратор шамычлан ойлаш мут пэрвой кана—20 минут да кокымшо каналан—5 минут пуалтэш.

6. Личнэ зайавлэньэ дэн фактичэский справкэ-шамыч письмэннэ пуалтыт да Национальность Совэт Прэдсэдатэль тудын содэржаныжым ончэн тунамак альэ засэданьэ пытартышэш лудын пуа.

7. Внэочэрэдной вопросшамыч письмэннэ пуалтыт да Национальность Совэт Прэдсэдатэль тунамак лудын пуа.

8. Порьадкэ шот дэнэ мутлан 5 минут пуалтэш.

9. Голосованьэ шотышто ойлашлан 3 минут пуалтэш.

РСФСР, Казахстан да Бэлорусский дэпутат-шамыч группо дэч дэпутат **Н. А. Булганин** йолташын прэдложэньыжэ почэш Национальность Совэт тыгай ончышаш паша порьадкым приниматлэн:

1. Национальность Совэтын Мандатный Комиссийжым сайлымаш;

2. Национальность Совэтын постойаннэ комиссийжэ-шамыч нэргэн;

3. СССР ЦИК дэн СНК-н рэшэньым лукмышт почэш СССР Конституцийын йужо статьашкыжэ вашталтыш дэн йэшартыш-шамычым пуртымаш;

4. СССР Вэрховный Совэт Прэзидиумым сайлымаш—

а) СССР Вэрховный Совэт Прэзидиумын Прэдсэдатэльжым,

б) СССР Вэрховный Совэт Прэзидиум Прэдсэдатэльын замэститэльжэшамычым,

в) СССР Вэрховный Совэт Прэзидиум сэкрэтарьым,

г) СССР Вэрховный Совэт Прэзидиум члэн-шамычым;

5. СССР Правитэльствым СССР Калык Комиссар-шамыч Совэтым ыштымаш;

6. СССР Прокурорым назначитлымаш;

7. Дэпутат-шамычлан дэпутат пашам шуктымашышт дэнэ кылдалтшэ роскотым тӱлымӧ нэргэн.

Национальность Совэт Сойуз Совэт дэн Национальность Совэтын пырльа засэданьыштышт тыгай пункт-шамычым кангашэн налаш пунчалым луктын:

3. СССР ЦИК дэн СНК-н рэшэньым лукмышт почэш СССР Конституцийын йужо статьашкыжэ вашталтыш дэн йэшартыш-шамычым пуртымаш;

4. СССР Вэрховный Совэт Прэзидиумым сайлымаш;

5. СССР Правитэльствым—СССР Калык Комиссар-шамыч Совэтым ыштымаш;

6. СССР Прокурорым назначитлымаш;

7. Дэпутат-шамычлан дэпутат паша шуктымашышт дэнэ кылдалтшэ роскотым тӱлымӧ нэргэн.

Национальность Совэт дэпутат-шамычын полномочийыштым провэрйатлаш тыгай составан Мандатный Комиссийым сайлымэ:

1. Мандатный Комиссий Прэдсэдатэль—**Садык Нурпэисов** йолташ — Казах ССР, Пэтропавловский городской округ дэч дэпутат.

Мандатный Комиссий члэн-шамыч:

2. **Матвэй Фэдорович Шкирьатов**— Тульско-Рьазанский округ дэч дэпутат.

3. **Алэксандр Йэфимович Никитин** — Киргиз ССР, Кантский округ дэч дэпутат.

4. **Мацах Пэтросович Папьан**—Армйан ССР, Стэпанаванский округ дэч дэпутат.

5. **Михаил Алэксэйэвич Бурмистэнко**—Адыгэй Автоном область, Майкопский сэльский округ дэч дэпутат.

6. **Сэмьон Константинович Тимошэнко**—Украин ССР, Харьковский сэльский округ дэч дэпутат.

7. **Софийа Пэтровна Рачонок** — Бэлорусс ССР, Слуцкий сэльский округ дэч дэпутат.

8. **Тусуп Кузэмбайэв**— Казах ССР, Карагандинский округ дэч дэпутат.

9. **Тосы Курбан Нийаз**— Туркмэн ССР, Сталинский округ дэч дэпутат.

10. **Акакий Алэксэйэвич Хорава**—Грузин ССР, Гэгэчкорский округ дэч дэпутат.

11. **Ибрагим Худайкулов** —Узбэк ССР, Катта Курганский округ дэч дэпутат.

Умбакыжым Национальность Совэт Национальность Совэтын постойаннэ комиссийжэ-шамыч нэргэн вопросым ончымашкэ пижэш.

Законодатэльный прэдположэньэ Комиссийым ыштымэ нэргэн дэпутат группо-шамыч дэч **Н. М. Марчак** йолташ прэдложэньым ышта.

Национальность Совэт 10 йэҥ составан Законодатэльный прэдположэньэ Комиссийым утвэрдитла.

Комиссий составыш сайлалтыт:

1. Комиссий прэдсэдатэль — **Пэтр Андрэйэвич Тьуркин** йолташ—Лэнинградский сэльский округ дэч дэпутат.

Комиссий члэн-шамыч:

2. **Садык Нурпэисов**— Казах ССР, Пэтропавловский городской округ дэч дэпутат.

3. **Вэлибэков Риза Халилович**—Армйан ССР, Вэдинский округ дэч дэпутат.

4. **Николай Алэксэйэвич Пэтруничэв**—Марий АССР, Звэниговский округ дэч дэпутат.

(Мучаш 4-шэ могырышто).

Стахановский движэньыштэ комсомолын задачыжэ-шамыч нэргэн

ВЛКСМ ЦК сэкрэтарь А. В. КОСАРЭВ йолташын 1938 ий 7 йанварьыштэ ВЛКСМ ЦК-штэ самырык стахановэц-шамыч совэщаньыштэ ойлымыжо

Самырык рэзэрв-шамыч кушкыныт да пэнгыдэмыныт

Мэ тидэ совэщаньыш 1938 ийын, кумышо сталинский пӓтилэткын эн тӱҥалтышыштыжэ погынэн улына. Эртышэ 1937 ийышкэ ончалын, мэ полный права дэнэ каласэн кэртына: „Совэт эл дэнэ замэчатэльный ийым илалтын!“.

Тидэ ий социализмым умбакыжэ пэнгыдэмдымэ ий лийын. Коммунистичэский партий вуйлатымэ почэш, Сталин йолташ вуйлатымэ почэш мэмнан элысэ шэмэр-шамыч калык тушман-шамычлан, фашизмын тӱрлӧ агэнтшэ кашаклан—троцкистско-бухаринский, буржуазнэ-национа лист шпион, врэдитэль, дивэрсант-шамычлан пытарышаш ударым пуэныт. 1937 ий фашист кашаклан пэчальнэ ий лийын, НКВД-н чаплэ органжэ-шамыч пӱтынь совэт калыкын поддэрживатлымэ да полшымышт дэнэ мэмнан элыштэ фашистский пыжакш-шамычым шалатэн пытарымэ.

Адак мӧнгэшла, тидэ ий чыла чэстнэ совэт йэҥлан, пӱтынь совэт калыклан куанымашлан лийын, вэт тудо социалистичэский строитэльствын чыла отраслыштыжат мланна пэш кугу сэҥымаш-шамычым кондэн. СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ кэчын калык шкэнжын лэктышан творчэский пашӓн итогшым ыштыш. Тидэ кэчэ чынак мэмнан пашазэ, крэсаньык, интэллигэнций-шамычын калык пайрэм лийын.

Тушман кашак ваштарэш кучэдалмаштэ, тушманым шалатэн пытарымэ нэгызэш миллион дэнэ совэт граждан-шамыч духовно пэҥгыдэмыныт да кушкыныт. Нунын кокла гыч шӱдӧ тӱжэмжэ активнэ общэствэннэ дэнэ государствэннэ пашаш ушнэныт.

Пэш шуко у йэҥ-шамычым государствэннэ, озанлык, культур паша вуйлатымашкэ выдвигатлымэ. Тидэ—элын сай эргыжэ-шамыч улыт, нуно кызыт, калык тушман кашакым шалатэн пытарымэ дэч вара, шкэныштын способностьыштым вийаҥдаш тичмаш возможностьым налыныт. Нинэ йэҥ-шамычым ожно тушман-шамыч, тӱрлӧ троцкистско-бухаринский врэдитэль да шпион кашак пызырэн шогэныт.

Государствэнный пашаш да вэс пашаш выдвигатлымэ йэҥ коклаштэ молодьож видный вэрым налын шога. Налза озанлык строитэльствэ пашам. Мыньар самырык йэҥ, нунын коклаштэ комсомолэц да лэнинский комсомолын воспитанникшэ шамыч, пытартыш жапыштэ производствын команднэ постлашкыжэ нӧлталалтыныт! Самырык йэҥ-шамыч, кудылан альэ пыкшэрак 25—30 ий вэлэ шуын, мартэновский, домэнный, мэханичэский цэх-шамыч начальниклан пашам ыштат, а йужгынам дажэ цэлый завод шамычым вуйлатат. Тидым Совэт Ушэмын льубой прэдприатийыштыжэ, льубой олаштыжэ ужаш лийэш. Только ик Марти лӱм. заводышто гына пытартыш кок тылзыштэ озанлык вуйлатымаш пашашкэ 90 утла комсомолэц-шамычым выдвигатлымэ.

Инжэнэрно-тэхничэский пашайэҥ коклаштэ молодьож пэшак шуко. Пэрвой дэн кокымшо пӓтилэткэ-шамычын ийлаштыжэ совэт власть мэмнан молодьож кокла гыч 1.200 тӱжэм инжэнэр дэн тэхник-шамычым йамдылэн. Нинэ самырык инжэнэр дэн тэхник-шамыч у ларакшым пашазэ-шамычын йочашт, крэсаньык-шамычын, служышо-шамычын йочашт улыт. Нунылан рэвольуционно жап дэч ончыч высший школ-шамычын омсашт чылтак пэтырымэ ыльыч.

Мэмнан родной коммунистичэский партий, мэмнан совэт правитэльствэ заботливый ава сэмын молодьожым ончат. Совэт элысэ самырык поколэнийжылан илышышкэ чыла корно почылтын. Ойлаш сита, эртышэ выборлаштэ Вэрховный Совэт дэпутатлан, кумда социалистичэский элын правитэльствэ члэнланжэ 50 утла комсомолэцым сайлымэ. Альэ вэс кӱлэшан примэр: Совэт Ушэм Гэрой кокла гыч пэлыжэ утла, пӱтынь калык почотым заслужитлышэ йэҥ-шамыч—тидэ мэмнан молодьож. Нунын коклаштэ ик мыньар йэҥжэ лэнинский комсомолын члэнжэ-шамыч улыт.

Совэт калыклан, а значит совэт молодьожланат зажиточно, культурно илышым обэспэчитлымэ. Тэ шарнэда, йолташ-шамыч, вэликий Сталинын мутшым:

„Мэмнан рэвольуцийын характэрный особэнностьшо тушто лийын шога, тудо калыклан эрыкым вэлэ огыл пуэн, но матэриальнэ благамат, но зажиточный да культурный илышлан возможностьымат пуэн. Тэвэ молан мэмнан дэнэ илаш вэсэла лийын, да тэвэ могай почвэш стахановский движэний кушкын“.

Тидэ 1935 ийыштэ стахановский совэщаньэш каласалтын. Туд дэч вара мэ ончыко у гигантский ошкылтышым ыштэн улына. Кугу Совэт Ушэмын гражданинжэ-шамыч кажнэ ийын сайын, зажиточнырак да культурнырак илат.

Миллион дэнэ колхозник-шамыч Сталин йолташын шушаш ийлаштэ ий йэда киндэ шочыктымашым 7-8 миллиард пудыш шукташ ӱжмыжлан шокшын кэлшышт да шкэныштын ударнэ пашашт дэнэ ужэ 1937 ийыштэ эллан 7 миллиард пуд нарэ киндым пуэныт.

Ий гыч ийыш колхоз-миллионьэр-шамыч йэшаралтыт. Нуно рӓдовой крэсаньык илыш кӱкшытлан показатэльнэ огытыл манын ойлэн кэртыт, но пэшажэ тушто вэт, тыгай колхозын количэствыжэ кажнэ ийын, кажнэ кэчын кушкэш. Узбэкский ССР-ын ик районыштыжо гына кодшо ийыштэ 13 колхоз-миллионьэр ыльэ, а тэний нуно 40 мартэн шотлалтыт.

Капиталист эллаштэ, особэнно фашизм эллаштэ, тудо ситышын зарабатыватла, тудо обэспэчиватлалтын, тудо шкэнжын эрласэ кэчыжлан ӱшана, манын ойлэн кэртшэ кэрэк ик рӓдовой пашазым, альэ крэсаньыкым, йолташ-шамыч, развэ муаш лийэш? Тыгай пийалан айдэмэ-шамыч тушто укэ, а мэмнан элыштэ пашазэ дэн крэсаньык-шамыч тидын нэргэн кэчэ йэда ойлат.

Тэвэ, мутлан, тыштэ, мэмнан самырык стахановэц-шамычын совэщаньыштэ, шуко йолташ-шамыч 2—3 тӱжэм дэнэ заработатлэна манын, а йужыжо Золототруб йолташ гайжэ, утларакат заработатлымэ нэргэн ойлышт. Донбасс гыч врубовой машинын машинистшэ Крэтов йолташ тидэ совэщаньыш толмыжо годым иктаж мом налэдашлан, шкэ манмыжла ойлаш гын, 4 тӱжэм цэлковыйым (воштылмаш) пырльэ кондэнам, манын мланэм каласкалэн. Конэчнэ, альэ тыгай, йолташ-шамыч, шукак огытыл, мэмнан тыгай-шамычым шукырак ыштымэ шуэш ыльэ. Но вэт мэмнан вийжэ тушто, поро кумыл дэнэ, йӧратэн пашам ыштышэ, кугу, стахановский заработкым налшэ-шамыч эрэак кушкыт.

Йодалтэш, молодьожым тыгэ йӧратышэ, тудын вэрч тыршышэ, тудлан творчэский пашажлан тунэмаш, тэхникым, наукым, искусствым обладэватлаш тыгай возможность-шамычым пушо вэс элым муаш лийэш мо? Вэс тыгай эл укэ. (**Сово кырымаш**).

Мэмнан молодьож совэт калыкын пийалжым ыштышэ коммунистичэский партий дэкэ, шкэнжын вэликий, родной ачажэ—Сталин йолташ дэкэ кузэ относитла? (**Вийан сово кырымаш**).

Кунам партийын поручэнийжым шуктымо нэргэн, вэликий Сталинын заданьыжым шуктымо нэргэн ойлалтэш гын, совэт молодьожлан ыштэн кэртдымашлык нимоат укэ. (**Вийан сово кырымаш**). Кунам вэликий совэт калыкын интэрэсыжэ нэргэн ойлалтэш гын, мэмнан молодьожлан нимогай чаракат укэ да лийынат огэш кэрт.

Вот ындэ кумышо пӓтилэткын аҥыштыжэ мэ тыгай паша нэргэн шоналтышаш улына: кузэ мланна пашам эшэ сайракын ышташ, кузэрак шкэнан родинылан эшэ кугу пайдам кондаш, кузэ мланна тудын кугу довэрийжым оправдатлаш.

Мланна тидэ совэщаньыштэ мэмнан пашан, сай рэзультатшэ нэргэн, мэмнан сэҥымаш шамыч нэргэн вэлэ ойлыман огыл. Укэ, мэ ситыдымаш-шамычым лончылэн налаш обӓзан улына, нинэ ситыдымаш-шамычым палаш, стахановский движэнийым умбакыжат шарымаштэ мо чаракым ыштэн шога, нинэ ситыдымашым корангдашлан мо кӱлэшым шоналташ кӱлэш.

Коммунистичэский воспитаньэ—кучэдалмаштэ воспитатлымаш лийын шога

Мэмнан прэдприйатийласэ пашазэ-шамыч коклаштэ молодьож кугу вэрым налын шога. Тидым льубой фабрикын, льубой заводын, льубой шахтын примэрэш пэнгыдэмдаш лийэш. Тугэжэ стахановский движэнийым умбакыжым шарымаш—шукыжым комсомолын самырык пашазэ-шамыч коклаштэ пашам чын ыштымашыж гыч зависитла. Тидым комсомол пашайэҥ-шамыч, комсомол руководитэль-шамыч умлышаш улыт.

Тугэ гынат, лэнинский комсомолын шуко организаций-шамычшэ самырык стахановэц-шамычлан огыт полшо. Комсомолын шуко комитэтшэ-шамыч стахановский движэний дэч, самырык стахановэц-шамычым интэрэсоватлышэ да волноватлышэ йодыш-шамыч дэч ӧрдыш кораҥыныт, пашам самотьоклан кучыктэныт. Тид дэнак нуно ончыл пашазэ да колхоз молодьож дэч ойырлэн шогат.

Тыгай комсомол пашайэҥ дэч йодат: „Тэ мо дэнэ заниматлэда?“ Нуно отвэчатлат: „Мэ, вэт, коммунистичэский воспитаньэ дэнэ заниматлэна“. А мо тугай коммунистичэский воспитаньэ? Тудо производствэннэ заданьым ок тэмэ гын, производствэннэ дисциплиным нарушатла, тудо нэграмотный, нэкультурный гын, тыгай самырык йэҥын коммунистичэский воспитаньыжэ нэргэн ойлаш лийэш мо? Тугай случай годым тудым воспитатлымэ нэргэн ойлымаш молан йӧра?

Комсомолыш шэҥын пурышо калык тушман кашак, троцкистско-бухаринский агэнт-шамыч шкэныштын врэдитэльский цэльыштым шуктышашлан комсомол организаций-шамычым стахановский движэний дэч ӧрдышкӧ шӱкэныт да стахановский движэний шарымэ пашам комсомолын воспитатэльнэ пашажэ ваштарэш шогалтэныт. Шуко комсомольский активист-шамыч тидэ калык тушман

(Умбакыжэ 3-шо могырышто).

Стахановский движэньыштэ комсомолын задачыжэ-шамыч нэргэн

ВЛКСМ ЦК сэкрэтарь А. В. КОСАРЭВ йолташын 1938 ий 7 йанварьыштэ ВЛКСМ ЦК-штэ самырык стахановэц-шамыч совэщаньыштэ ойлымыжо

(УМБАКЫЖЭ)

провокацийлан поддаватлалтыныт. Нуно, очыни, коммунистичэский воспитаньэ пашам ыштымаш—значит молодьожын производствэннэ пашажэ нэргэн мондымаш манын шонэныт, коммунистичэский воспитаньэ пуйто прэдпрйатийын да колхозын производствэннэ илышыштышт мэмнан участвоватлымашым ойыра, манын шонэныт. Тидэ кэлгэ ошибкэ.

Молодьожым коммунистичэский воспитатлымаш большэвик партий вуйлатымэ почэш, мэмнан элысэ миллион дэнэ самырык йэҥ-шамычын тӱрлӧ общэствэннэ, политик, культур, озанлык да наук пашаштэ активнэ участвоватлымаштышт лийын шога. Молодьожым коммунистичэский воспитатлымаш калык тушман-шамыч ваштарэш кучэдалмаштэ, социализмын тушманжэ-шамыч ваштарэш кучэдалмаштэ лийын шога, мэмнан партий вуйлатымэ почэш социализм вэрч лӱддэ пэҥгыдын да активнэ кучэдалмаштэ шукталтэш. Молодьожым коммунистичэский воспитатлымаш тэорий дэн практикын ойырлаш лийдымын кылдалтмыштым ончыкта. Миллион дэнэ самырык йэҥ-шамычын социалистичэский строитэльствыштэ, марксизмым-лэнинизмым эрэак тунэмын шогымо дэнэ, шинчымаш, науко, культур обладэватлымаш дэнэ пырльа калыкын пашажэ вэрч практичэский кучэдалмаштэ участвоватлашыже кӱлэш—тэвэ, йолташ-шамыч, молодьожым коммунистичэский воспитатлымашын тӱҥжым мо составитла. Тидлан мэмнам Владимир Ильич Лэнин туныктэн. Тудын „молодьож ушэмын задачыжэ-шамыч нэргэн" ойлымаштыжэ имэнно тидын нэргэн ойлалтэш. Тидлан мэмнам большэвик партий да Сталин йолташ туныктат. (**Вийан сово кырымаш**).

Тыгэжэ тыгэ лэктэш, мланна стахановский движэний дэч ӧрдыш кораҥман огыл, организацийыштэ стахановский движэнийым молодьож кокласэ воспитатэльнэ паша шамыч ваштарэш шогалтыман огыл, а мӧҥгэшла, самырык стахановэц-шамычым вуйлатэн кайман, нунылан полышым пуман, нунын пашаштым, илышыштым да тунэммашыштым вуйлаташ кӱлэш. Нунын радамыштым шукэмдаш да тидын дэнэ партийын пашажэ вэрч самырык бойэц-шамычым воспитатлаш. Тыштэ йолташ-шамыч, комсомол организаций-шамычын задачышт.

Самырык стахановэц-шамыч радамым шараш

1935 ийыштэ стахановэц-шамычын Всэсойузный совэщаньыштэ Сталин йолташын выступатлымыжэ годым, стахановский движэнийын шушаш задачыжэ-шамыч нэргэн ойлышыла тыгэ ончыктэн: „Стахановский движэнийым умбакыжымат шараш, тудым СССР-ын чыла область дэн районлашкыжэ кумдан, да кэлгын шараш стахановэц-шамычлан полшышаш задачэ шога".

Мэмнан шуко организаций-шамыч Сталин йолташын тидэ кӱлэшан ончыктымыжым мондат.

Туд дэчат уда, шуко вэрлаштэ стахановский движэнийым умбакыжэ шарымэ задачым посна рэкорд-шамычлан йамдылалтмаш дэнэ ваштaлтылыт да чыла стахановский движэний вуйлатымаш пашам тыгай рэкорд-шамычлан йамдылалтмашкэ гына намийат.

Тыгэ ыштымаш куш шуктымо нэргэн тыгай примэр дэнэ тэргэш лийэш: „Красный пролетарий" станкозаводышто фрэзэровщик Нэстэров йолташ ик смэнышэ „ДИП-500" станоклан кок ийлан ситышэ запас дэтальым ыштэн, а тудын паша ыштымэ цэх планым эрэак тэмэн огэш шого. Эн ондак Нэстэров йолташын опытшым цэхысэ чыла пашазылан пуаш, чыла моло пашазымат тыгайымак пашан кӱкшӧ социалистичэский лэктышыжэ вэрч ончылно кучэдалшым воспитатлаш тыршыман огыл ыльэ мо?

Мутат укэ, йолташ-шамыч, производствэннэ рэкорд-шамыч, тыгак моло тӱрлӧ рэкордат мланна кӱлыт. Нуно пэрспэктивым почыт, тэхничэский мысльым пожалтат да ончыко наҥгайат. Но ончыл пашазэ-шамычын массовый движэнийым, стахановский движэнийым шарымаш нэргэн тӱҥжым, главныйжым мондэн, чыла пашам стахановэц-шамычын шагал ужашышкыжэ—рэкордсмэн-шамычын пашашкышт гына намийаш ок лий.

Мэмнан, йолташ-шамыч шукышт социалистичэский сорэвнованьын лэнинско-сталинский принципым кадыртылыт.

Социализм подлиннэ массовый, уло калык сорэвнованьын возможностьшым пэрвой кана ышта, манын Лэнин туныктэн. Коло ий ожно шкэнжын „Кузэ сорэвнованьым организоватлаш"? знамэнитый статьаштыжэ Лэнин возэн:

„Социализм сорэвнованьым угашатла вэлэ огыл, а мӧҥгэшла, тудым пэрвой кана чынак **кумдан**, чынак **массовый** кугыт дэнэ примэнитлаш, тыгай пашан арэнышкыжэ чынак шукырак шэмэрым шупшаш возможностьым создаватла, тыштэ нуно шкэныштым ончыктэн, шкэныштын способностьыштым вийаҥдэн, талантыштым палэн налын кэртыт, тидэ калыкыштэ—нэпочотый родник".

Тидэ лэнинский мысльым Сталин йолташ умбакыжэ вийаҥдэн да продолжитлэн. „Сорэвнование масс" книган прэдисловийыштыжэ Сталин йолташ возэн:

„Социалистичэский сорэвнованьэ дэн конкуррэнций йӧршэш кок тӱрлӧ принципым прэдставльатлат. Конкуррэнцийын принципжэ: иктыжын поражатлалтмаш да колымаш, вэсыжын сэҥымаш да озаланымаш. Социалистичэский сорэвнованьын принципшэ—**общо подйомым добитлашлан** ончыч кайшэ-шамыч могырым вараш кодшо-шамычлан йолташ сэмын полшаш. Конкуррэнций ойла: шкэндын озаланымашым пэҥгыдэмдашлан кодшо-шамычым **кырэн** пытарэ. Социалистичэский сорэвнованьэ ойла, пашам иктэ начар ышта, вэсэ сайын, кумышо эшэ сайрак ышта,—**сайын ыштышэ-шамычым поктэн шу да общо подйомым** добитлэ".

Общо подйомым добиватлаш—тэвэ социалистичэский сорэвнованийын тӱҥ цэльжэ.

Мэмнан йужо организаций-шамыч чыла моло стахановэц-шамыч массым мондэн, посна рэкордсмэн-шамычым йамдылымаш дэнэ вэлэ шкэ тыршымашыштым ограничиватлэныт, тидэ молан йӧра, йолташ шамыч? Кушто, йолташ-шамыч, тушто вараш кодшо-шамычым ончыл-шамыч кӱкшытыш нӧлтымаш? Кушто тушто, йолташ-шамыч, пашаштэ общий подйом?

1937 ий 28 дэкабрьыштэ ВКП(б) Цэнтральный Комитэт „Моско дэн Моско областьысэ заводласэ стахановэц-шамычын обращэньышт" шотышто спэциальный рэшэньым приниматлэн. Тидэ пунчалыштэ ик эн важнэ задачэ стахановэц-шамыч радамым шарымаш лийман манын ончыктымо. Мэмнан партий Цэнтральный Комитэтын тэвэ тидэ пунчалжэ 1938 ийлан комсомолын пашаштыжэ программэ лийын шогышаш.

1938 ий ола дэн йалысэ чыла молодьожын ударный стахановский ий лийшаш.

Мланна тидэ ий лэнинский комсомолым основатлымылан 1938 ий октьабрьыштэ коло идалык тэммэ дэнэ палэ лийын шога. Ӧршаш укэ, тидэ чаплэ идалык молодьож коклаштэ кугу подйомым тарвата. Мэмнан элысэ комсомолын члэнжэ-шамыч, пӱтынь молодьож тидэ идалык тэммэ ваштэ партий ончылан, калык ончылан, совэт правитэльствэ ончылан пашам эшэ сайракын ыштaш, стахановский движэнийым эшэ кумданрак шараш, тудым эшэ кӱшкӧ нӧлташ обйазатэльствым налшаш улыт.

Область, край да рэспубликанский комсомол организаций-шамыч шкэ коклаштышт тэк сорэвноватлышт! Тидэ сорэвнованьыштэ фабриклаштэ, заводлаштэ, шахтылаштэ, колхозлаштэ, совхозлаштэ комсомол организаций-шамыч пашам стахановла ышташ чыла комсомолэцым ушат гын, нуно сэҥышэ лийыт.

Кузэ тэ шонэда, тидым шуктэн кэртына?

Йӱк шамыч: чын!

Давайтэ шукташ!

Кӧн тунэммашкэ молодьожым сайын, стахановла, политичэский, общэобразоватэльнэ да тэхничэский тунэммашкэ организоватлымэ, тудо сэҥышэ да пэрэдовой лийэш.

Тыгэ гына, йолташ-шамыч, мэ молодьож вэрч тыршышэ шкэнан партийлан, шкэнан правитэльствылан, шкэнан вэликий вождь—Сталин йолташлан отвэчатлышаш улына. (**Вийан сово кырымаш**). Тыгэ мэ ВЛКСМ-ын 20-шо идалыкшылан йамдылалтшаш улына.

Самырык стахановэц-шамычлан шкэныштын тэхничэский да культур кӱкшытыштым нӧлташ полшаш

Комсомолын кокымшо важнэ задачыжэ—тидэ самырык стахановэц-шамычлан общий да тэхничэский образованьым налашышт полшаш.

Стахановэц-шамычын тэхничэский тунэммашыштлан правитэльствын колтымо пэш шуко оксам чӱчкыдын нэправильнэ кучылтыт. Оксам платный аппаратым шараш, тӱрлӧ парадный совэщаньылан кучылтыт, а стахановский школ-шамыч, курс-шамыч чӱчкыдын запущэнный состойаньыштэ лийыт.

Йӱк шамыч: Чын!

Комсомол организаций-шамыч нинэ курс, школ да кружок-шамыч дэнэ шагал интэрэсоватлат. И, садланак, шукыжо нинэ стахановский школ дэн курс-шамыч кокла гыч лӱмышт вэлэ стахановскийлан шотлалтыт. Йужо вэрэ альэ мартэнат 1932 ий гычак сущэствоватлышэ программэ дэнэ заниматлат. Тэхничэский школ дэн кружок-шамычлан альат учэбник дэн литэратур-шамычым ситышын луктын огытыл; тэхничэский минимум, государствэннэ экзамэн эртымэ пашалан кӱлэш вниманийогэш ойрлалт. Вийгак каласаш кӱлэш, ожно комсомол тидэ паша дэнэ шуко заниматлэн, тидын инициаторжо лийын, а кызыт комсомол организаций-шамыч тидын нэргэн мондаш тӱҥалыт.

1938 ийыштэ кум Наркоматыштэ гына—нэлэ промышлэнность Наркоматыштэ, куштылго промышлэнность Наркоматыштэ да машиностройэний Наркоматыштэ тӱрлӧ форман тэхничэский тунэммаш дэнэ 1.940.000 пашазым авалташ ончалтэш Тидэ пашалан 268 миллион тэҥгэм ассигноватлаш ончалтэш.

Тэ ужыда, кум Наркомат дэнэ гына чыла кок миллион нарэ пашазым туныкташ палэмдымэ. Нунын коклаштэ молодьож пэш шуко. Тыжэчын палэ, мэ тидэ паша дэнэ, стахановэц-шамычым тэхничэский туныктымаш паша дэнэ заниматлышаш улына, хозайствэнник-шамычлан тидэ задачым шукташ полшыман, утларакшым мэмнан стахановэц-шамыч тидын кӱлэш улмыжым шижын шогат.

Самырык стахановэц-шамычым тэхничэский туныктымаш — тидэ лэнинский комсомолын шкэнжын пашажэ, тидэ мэмнан свйатой обйазанностьна.

Тидэ паша пэшак кугу. Самырык стахановэц-шамычым тэхничэский туныктымаш кажнэ комсомол организацийын кэчэ йэда ыштэн шогышаш паша лийшаш.

Тэничэский туныктымашын тӱрлӧ формышкыжо мэ йэҥ-шамычым чын ойырэн шуктышаш улына, нинэ тэхничэский школ, курс, кружок-шамычлан прэподаватэль-шамычым да вуйлатышэ-шамычым ойырэн шуктыман. Мэ нунылан пашам чарныдэ ыштэн шогымашым обэспэчитлышаш улына. Нинэ школ, курс, тэхничэский кружок-шамычлан промышлэнностьын тӱрлӧ отраслыжылан да тӱрлӧ квалификаций дэн профэссийлан кэлшышэ соотвэтствуйуший тэхничэский литэратур дэнэ обэспэчитлаш кӱлэш.

Самырык стахановэц-шамычлан шкэныштын тэхничэский шинчымашыштым гына палаш полшыман огыл, но культурым, общий образованьым овладэватлаш полшыман.

Самырык стахановэц-шамыч дэнэ вашлиймэ годым йужгынам просто обидныйн тучэш. Йэҥ-шамыч чаплын пашам ыштат, шкэ пашаштым йӧратат, тудым шинчат, а нунын культур шинчымашыштым палэн налза,—вийгак каласаш кӱлэш, чӱчкыдынак тудо пэшак шагал шинчымашан.

Йӱк-шамыч: Чын, чын!

Йужо йэҥ коклаштэ дажэ тунэммаш дэкэ нэкультурно ончымашат уло. Йолташ пыкшэрак матэматикын тӱҥалтышыжкыжэ шуын, тудо ужэ шкэнжым образованный йэҥлан шотла. Вэс йолташ кок кум вэрэштшэ книшкам лудын лэктэшат, шона: тудлан ужэ нымолан тунэмаш.

(Мучаш вэс №-што).

Национальность Совэтын 1938 ий 12 йанварьысэ засэданьыжэ нэргэн информационно увэртарымаш

(МУЧАШ)

5. **Валэнтина Фэдоровна Пикина**—Марий АССР, Йошкар-Олинский городской округ дэч дэпутат.

6. **Калистрат Йэфимович Нэздымэнко**—Украин ССР, Шэпэтовский округ дэч дэпутат.

7. **Борис Йэвгэньэвич Вэдэнэйэв**—Карэль АССР, Кандалакшский округ дэч дэпутат.

8. **Али Гусэйнов Ага Гусэйн Мэхти** оглы—Азэрбайджан ССР, Касум-Измайловский округ дэч дэпутат.

9. **Владимир Гэоргийэвич Дэканозов** — Грузин ССР, Ахалцыхский округ дэч дэпутат.

10. **Марийа Йаковльэвна Пэтрова** — РСФСР, Калининский округ дэч дэпутат.

Национальность Совэтын Бӱджэтный Комиссийжым ыштымэ нэргэн прэдложэньым дэпутат **А. И. Стэцкий** йолташ ышта.

Национальность Совэт Национальность Совэтын 13 йэҥ составан Бӱджэтный Комиссийым сайла:

1. Комиссий прэдсэдатэль — **Иван Сэргэйэвич Хохлов**—РСФСР, Московский сэльский округ дэч дэпутат.

Комиссий члэн-шамыч:

2. **Кирилл Васильэвич Сухомлин** — Украин ССР, Жмэринский округ дэч дэпутат.

3. **Гусэйнов Орудж Вэли Киши** оглы—Азэрбайджан ССР, Кировобадский округ дэч дэпутат.

4. **Михаил Тимофэйэвич Финогэнов**—Бэлорусс ССР, Гомэльский городской округ дэч дэпутат.

5. **Павэл Иванович Коробов**—Чэлябинский округ дэч дэпутат.

6. **Сомьон Гэоргийэвич Хоштарийа**—Абхаз АССР, Гагринский округ дэч дэпутат.

7. **Мамэт Ибраимович Ибраимов** — Крым АССР, Бахчисарайский округ дэч дэпутат.

8. **Сэракс Атлийэв**—Туркмэн ССР, Чарджоуский округ дэч дэпутат.

9. **Пулат Бобокаланов**—Таджик ССР, Лэнинабадский сэльский округ дэч дэпутат.

10. **Кэрим Кэнэбайэв**—Киргиз ССР, Гульчинский округ дэч дэпутат.

11. **Татигали Кужанов**—Казах ССР, Айагузский округ дэч дэпутат.

12. **Мухамэджан Иулдашэв**—Узбэк ССР, Ташкэнтско-Кировский округ дэч дэпутат.

13. **Пэтр Иванович Шпилэвой**—Украин ССР, Сталинский округ дэч дэпутат.

Дэпутат О. Ю Шмидтын Моско, Татарий да Лэнинград дэпутат группо дэч Вэс эл паша Комиссийым ыштымэ нэргэн прэдложэныжым Национальность Совэт приниматла.

Национальность Совэт Национальность Совэтын 10 йэҥ составан Вэс эл кокла паша Комиссийым ышташ пунчалэш:

1. Комиссий прэдсэдатэль — **Николай Алэксандрович Булганин.**

Комиссий члэн-шамыч:

2. **Алэксэй Михайлович Лэвицкий**—Бэлорусс ССР, Витэбский городской округ дэч дэпутат.

3. **Николай Макарович Марчак**—Украин ССР, Киэвский городской округ дэч дэпутат.

4. **Джурабэк Искандаров**—Таджик ССР, Канибадамский округ дэч дэпутат.

5. **Алэксандр Николайэвич Поскрэбышэв** — Башкир АССР, Бэлэбэйэвский округ дэч дэпутат.

6. **Мацак Пэтросович Папьан** — Армэн ССР, Стэпанаванский округ дэч дэпутат.

7. **Пэтр Афанасьйэвич Вэршков** — Грузин ССР, 26 коммунар лӱмэш Тбилисский округ дэч дэпутат.

8. **Соломон Абрамович Лозовский**—Киргиз ССР, Молотовский округ дэч дэпутат.

9. **Сэмьон Константинович Тимошэнко**—Украин ССР, Харьковский сэльский округ дэч дэпутат.

10. **Отто Иульйэвич Шмидт**—РСФСР, Казанский округ дэч дэпутат.

Постойанный комиссий-шамычым сайлэн пытармэк Национальность Совэт Сэссийын пэрвой засэданьыжэ пэтырналтэш.

Сталин йолташын докладшым лончылышна

Мэ, Марий Бильамор пэдучилищыштэ тунэмшэ-шамыч, (Косолоп район) Моско олан Сталинский избиратэльный округысо избиратэль-шамычын Кугу таҥэш 11 дэкабрьыштэ лийшэ прэдвыборный погынымаштэ ыштымэ Сталин йолташын докладшым лончылышна. Докладым Захаров Ф. З. йолташ сай умландарыш.

Йагодаров дэн Борисов.

16 дэкабрьыштэ Мата-Родо кыдалаш школыштo (Параньгэ район) тӱшка погынымаш лийэ. Погынымаштэ тунэмшэ-шамыч Сталин йолташын Моско олан Сталинский избиратэльный округысо избиратэль-шамычын прэдвыборный погынымаштэ ыштымэ докладшым лончылышт.

Йамбарцэв.

Марий АССР гыч Вэрховный Совэтыш дэпутат-шамыч сэссийыш каймышт дэч ончыч: (шола гыч пурлашкэ шинчат) **А. А. Толстова, Г. И. Игнатьйэв, В. Ф. Торэйэв, И. Н. Микэркин.** Шогат: **М. С. Сэргэйэва, В. Д. Орэхов, А. И. Фэдоров, К. М. Кэльбэдина, В. Н. Богданов.**

Йоласал районысо комсомол организацийыштэ калык тушман да нуның пособникыштым йӧршэш разоблачитлэн пытараш

Йоласал райкомолын ожнысо сэкрэтарьжэ Никонов комсомолэц-шамычым да нэсойузный молодьожым воспитатлымэ пашам эрэак чараклэн шогэн, самокритик дэн критиклан нимогайат эрык лийын огыл.

Тэвэ Сурский дэтдомым налына. Тидэ дэтдомышто дирэктор Цвэтков калык тушман-шамычым погэн. Тыштэ бухгалтэрлан офицэрын ӱдыржо ышта, слэсарьнэ пашам туныктышо Иванчэнко тошто бэлобандит, пэкарьлан тушман Крылов пашам ышта. Тэвэ воспитатэль Шадиковам налына. Тудо манахын ӱдыржӧ. Дирэкторын замэститэльжэ Зинэр пашам ышта. Тудат пэш румбык тӱсан айдэмэ. Партийыш пурымыж годым изажын амэрикыштэ илымыжым анкэтыш ончыкты дэ шылтэн кодэн.

Дирэктор Цвэтков нинэ тушман-шамычым тӱрлӧ сэмын аралэн шогэн, нуның дэнэ пырльа йӱмашым организоватлыльын.

Цвэтков быт да политик шотышто йӧршын пужлышо айдэмэ. Адак комсомол погынымашэш ВЛКСМ ЦК IV плэнумын рэшэньыжым лончылымо годым Цвэтков коммунист сэмын комсомолэц-шамычлан полшымо олмэш, комсомол погынымашым кӱрлаш тыршэн.

Нинэ тушман кашак тидэ дэтдомышто йоча воспитатлымэ пашам тормызлэн шогэныт. Садлан нуның коклаштэ шолышмаш да тылэч моло йӧрдымаш пашат шарлэн. Адак ик изи йочам умышлэннэ конгашкэ чыкэныт да йӱлалтэныт.

Партийнэ организацийын парторгшо Цвэткова (дирэкторын ватыжэ) калык тушман кашакым разоблачитлымэ олмэш, нуным аралэн вэлэ шога да шкэжат врэдитлаш полша. Тулын указаний дэнэ матрас, тувыр, платьэ чыла ик размэран, врэдитэльский ургык тымо. Садлан кугуракыштлан матрас пэл кровать мартэат ок шу. Тыгак тувырат изыжын шӱдырнэн коштэш, кугыжлан кыдал мартэжат ок шу.

Комсомол организаций тидэ тушман пашам шинчэн шогэн гынат, разоблачитлаш пижын огыл. Молан вара комсомол организаций тыгай бэспэчный лийын? Посна комсомолэц-шамыч комсомол погынымаштэ врэдитэльствэ пашам тӱжвак луктaш тыршэныт гынат, комитэт сэкрэтарь Смирнов тидым чыла шылтэн шогэн. Смирнов комсомолэц-шамычым быт да политик шотышто разложитлаш тыршэн. Тидлан тудо групповой йӱмашым организоватлыльын.

Кӧ тугай Смирнов? Смирнов—калык тушманын пособникшэ. Тудо калык тушман кашак дэнэ пырльа йӱын илэн, нуның подлый заданьыштым активнэ шуктэн шогэн.

Нинэ врэдитэльствэ пашам ышташ калык тушман Никонов полшэн шогэн.

Калык тушманын пособникшэ Смирновым район комсомол конфэрэнций райкомолын политучобо отдэл вуйлатышэ гыч поктэн луктын. А Никонов тудым дэтдомыш помполитлан колтэ да комитэт сэкрэтарьлан рэкомэндоватлэн. Смирнов дэтдомышто воспитатэльнэ пашам чылтак развалитлэн.

Йоласал районышто школлаштат воспитатэльнэ паша пэш начар.

Никонов шкэжат калык тушман. 1932 ийыштэ Кырык-Марий районышто лийшэ буржуазнэ националистичэский группын активный члэнжэ лийын. Тудо Кырык-Марий районышто Марий область дэч ойырашлан подписным погэн коштын. Тудо район кӧргыштӧ политико-воспитатэльный пашам развалитлэн. 50 политкружок гыч 9 политкружок гына пашам ыштат. 19 комсомолэц-одиночэк политучобо дэнэ аваалтыдэ кодыныт. Тыгак „Рой", „Молодьож", „Борэц", „Чапайэв" моло колхозласэ комсомолэц-шамычат политучобо дэнэ авалтымэ огытыл. Нунылан Никонов умышлэннэ пропагандистым пуэн огыл.

СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ годым кушто актив коклаштэ пашам огыт ыштэ. Райкомол нуным огэш вуйлатэ.

Обкомол нэргэнат каласыдэ огэш лий. Вэт Обкомол 11 нойабрьыштэ Йоласал райкомоллын паша состойаньыжэ нэргэн Никоновын докладшым колышмэк, рэшэньым формальнэ гына луктын да тудын дэнэ шыпланэн ыльэ. А Райкомолын пашажым у гыч тэргэн налын огыл.

ВЛКСМ Обком бӱро члэн Корьукин тидэ районышто, дэтдомыштат лийын. Но тудо политичэский бэспэчный лиймыж дэнэ дэтдомышто бэлобандит, бэлогвардэйэц да моло тушман кашакымат ужын огыл. Тыгак Никоновын подлый пашажым разоблачитлэн огыл. Комсомол организацийым калык тушман кашакым йӧршэш разоблачитлэн, куклэн пытараш мобилизоватлэн огыл.

ВЛКСМ Обкомлан Йоласал комсомол организацийыштэ калык тушман да нуның пособникыштым мучашыш шумэш разоблачитлэн пытараш сэрйозно полшэн шогыман.

П. Щэрбаков.

Зам. рэдактора—
И. М. МУЗУРОВ.

Упол. Марлита А-10. Тираж 2996 экз. Йошкар-Ола, Матгосиздатын 1-шэ типогр. ВЛКСМ Маробком дэн Горком орган. Савыктышэ „М.К"